

درس دوم : تاریخ ، زمان و مکان

ردیف	متن سوالات
۱	دو رکن مهم دانش تاریخ را نام ببرید؟ زمان و مکان (تقویم و جغرافیا)
۲	درباره‌ی نقش زمان و مکان در دانش تاریخ شریخی بنویسید؟ زمان و مکان، دو رکن مهم دانش تاریخ به شمار می‌روند و نخستین پرسش‌هایی که برای تاریخ نگاران مطرح می‌شود، این است که رویدادهای تاریخی در چه زمان و مکانی رخ داده اند
۳	چرا دانش تاریخ بدون توجه به زمان بی معنا خواهد بود؟ زیرا رویدادهای تاریخی در زمان معینی در گذشته روی داده اند و بدون آگاهی از زمان روی دادن آنها، نمی توان به درک منطقی و درستی از تاریخ دست یافت
۴	یکی از دستاوردهای مهم بشر در گذر تاریخ را نام ببرید؟ اندازه گیری زمان و ابداع گاهشماری یا تقویم
۵	یکی از دستاوردهای مهم بشر اندازه گیری و ابداع به شمار می رود اندازه گیری زمان و ابداع گاهشماری یا تقویم
۶	گاه شماری را تعریف کنید؟ نظامی است که انسان برای اندازه گیری دقیق زمان (ماه و سال) ابداع کرده است.
۷	دانش اندازه گیری زمان بیشتر با چه علمی ارتباط می یابد؟ علمی مانند ریاضیات، نجوم و فیزیک
۸	ابداع تقویم نتیجه تلاش مشترک دانشمندان کدام علوم است؟ دانشمندان علوم ریاضی، نجوم و فیزیک
۹	نیاز به سنجش زمان توسط بشر در گذشته، باعث اختراع چه ابزارهایی شد؟ باعث اختراع ابزارهایی مانند ساعت های آفتابی، آبی و شنی و همچنین اسطرلاب برای رصد خورشید، ماه و ستارگان
نکته	• مهمترین مبداهای گاهشماری الف: مبدأ دینی (یهودیان مبدأ گاهشماری خود را براساس پیدایش و آفرینش انسان قرار داده اند. مسیحیان بر مبنای تولد حضرت مسیح و مسلمانان بر پایه هجرت رسول اکرم از مکه به مدینه تنظیم کرده اند.) ب: مبدأ ملی و قومی: (مثل پیروزی در یک نبرد...)(در گاه شماری های مصری، بابلی و اوستایی مبدأ گاهشماری، جلوس پادشاهان بود.) پ: مبدأ مبتنی بر حوادث طبیعی: (به عنوان مثال سومریها، گاه شماری و تاریخ خود را به قبل و بعد از طوفان تقسیم میکردند.)
۱۰	کدام اقوام باستانی در تنظیم و تدوین گاه شماری پیشگام بودند؟ مردم بین النهرین و مصریان باستان
۱۱	در بین النهرین و بخصوص در میان بابلی ها، گاه شماری رایج بود. گاه شماری خورشیدی-قمری
۱۲	تقسیم بندی گاه شماری بابلی را بیان کنید؟ در این گاه شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می شد
۱۳	بابلی ها برای رفع اختلاف سال قمری با خورشیدی چه کاری انجام می دادند؟ در این گاه شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می شد. از آنجایی که سال قمری ۳۵۴ شبانه روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک چهارم شبانه روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می افزودند.
۱۴	در بین النهرین گاه شماری چگونه انجام می شد؟ در آنجا (بخصوص بابلی ها)، گاهشماری «خورشیدی - قمری» رایج بود. هر سال ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه داشت. از آنجایی که سال قمری ۳۵۴ شبانه روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک چهارم شبانه روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می افزودند
۱۵	چرا و چگونه در تقویم بابلی اختلاف بین سال خورشیدی و قمری را رفع می کردند؟ از آنجایی که سال قمری ۳۵۴ شبانه روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک چهارم شبانه روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال یک ماه به سال می افزودند

۳۰	گاه شماری در دوره ساسانیان چگونه بود؟ در دوره ساسانیان، گاه شماری اوستایی رایج گردید. در این گاه شماری، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم شد. سپس (مثل مصریان و رومی) ۵ روز اضافی را به نام « اندرگاه» به آخر ماه دوازدهم می افزودند. مبدأ گاه شماری اوستایی به تخت نشستن هر پادشاه بود. در گاه شماری اوستایی ماهها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نامگذاری شده بود.
نکته	<ul style="list-style-type: none"> • در ایران دوران اسلامی گاه شماری قمری رایج بود، اما گاه شماری های دیگری مانند یزدگردی، جلالی، دوازده حیوانی و هجری خورشیدی نیز رواج یافت. • گاه شماری جلالی یکی از دقیقترین گاه شماری های جهان است. گاه شماری هجری خورشیدی که از سال ۱۳۱۴ ش. در ایران رسمیت یافت، بر اساس آن تنظیم شده است.
۳۱	در دوره ساسانیان، گاه شماری که گاه شماری محسوب می شد، در ایران رایج گردید؟ اوستایی - دینی زرتشتیان
۳۲	گاه شماری عصر ساسانیان به چه صورت بود؟ در دوره ساسانیان، گاه شماری اوستایی که گاه شماری دینی زرتشتیان محسوب می شد، در ایران رایج گردید. در این گاه شماری، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می شد. سپس پنج روز اضافی را به نام (اندر کاه) (پنجه) به آخر ماه دوازدهم می افزودند
۳۳	در دوره ی ساسانیان گاه شماری چگونه بود و برای رفع مشکل گاه شماری با سال حقیقی چگونه عمل می کردند؟ در دوره ساسانیان، گاه شماری اوستایی رایج گردید. در این گاه شماری، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم شد. سپس (مثل مصریان و رومی) ۵ روز اضافی را به نام « اندرگاه» به آخر ماه دوازدهم می افزودند. مبدأ گاه شماری اوستایی به تخت نشستن هر پادشاه بود.
نکته	<ul style="list-style-type: none"> • در گاه شماری اوستایی ماهها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نامگذاری شده بود. • در ایران دوران اسلامی گاه شماری قمری رایج بود، اما گاه شماری های دیگری مانند یزدگردی، جلالی، دوازده حیوانی و هجری خورشیدی نیز رواج یافت
۳۴	در گاه شماری اوستایی ماه ها و روزهای هر ماه با اسامی و نام گذاری شده بود در گاه شماری اوستایی ماهها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نامگذاری شده بود.
۳۵	گاه شماری اوستایی رایج در دوره ساسانیان را توضیح دهید؟ در این گاه شماری، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می شد. سپس پنج روز اضافی را به نام اندرگاه به آخر ماه دوازدهم می افزودند
۳۶	مبدأ گاه شماری اوستایی چه بود؟ به تخت نشستن هر پادشاه
۳۷	مشکل گاه شماری اوستایی ساسانی چه بود؟ از آنجا که در این گاه شماری، سال را ۳۶۵ شبانه روز می گرفتند، در هر ۴ سال یک شبانه روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه روز از سال حقیقی عقب می افتاد
۳۸	در دوره ساسانیان، برای رفع مشکل گاه شماری خود چه کردند؟ برای رفع این مشکل بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می کردند
۳۹	اسامی روزها و ماهها در تقویم اوستایی از کجا الهام می گرفت؟ در این گاه شماری، ماهها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام گذاری شده بود.
۴۰	در ایران دوره اسلامی کدام گاه شماری رایج گردید؟ هجری قمری
۴۱	در ایران دوره اسلامی، کدام گاه شماری ها در کنار گاه شماری هجری قمری قرار گرفتند؟ گاه شماری های یزدگردی، جلالی، دوازده حیوانی و هجری خورشیدی
۴۲	گاه شماری یکی از دقیق ترین گاه شماری های جهان است؟ گاه شماری جلالی
۴۳	کدام گاه شماری در ایران ، بر اساس گاه شماری جلالی تنظیم شده است؟ گاه شماری هجری خورشیدی
۴۴	چرا لازم است که گاه شماری های مختلف با هم تطبیق داده شوند؟ زیرا رویدادهای مختلف در سرزمینها و کشورهای مختلف ، در طول تاریخ با چند نوع گاه شماری ثبت و نگارش شده اند. بنابر این برای روشن شدن و تفهیم درست زمان رویداد ها نیاز به تطبیق وجود دارد

جزوه سوالات متن دروس ۱ تا ۱۶ - تاریخ ۱ / تهیه کننده : احمد اسدی اقدم - دبیر تاریخ - مرند

<p>نکته</p>	<p>• گذشته بشر یا جوامع و کشورها را به چه دوره‌هایی تقسیم کرده اند؟ الف: ۱- دوران پیش از تاریخ(که خط اختراع نشده بود). ۲- دوران تاریخی(دوره پس از اختراع خط). (تاریخ جهان) ب) ۱- عصر سنگ(پارینه سنگی، میانسنگی، و نوسنگی) ۲- عصر مس ۳- عصر مفرغ ۴- عصر آهن. (تاریخ جهان) پ) ۱ - عصر شکار و گردآوری خوراک ۲ - عصر کشاورزی و تولید خوراک. (تاریخ جهان) ت) ۱ - دوره پیش از تاریخ ۲- دوره باستان ۳- دوره میانه(قرون وسطا) ۴- دوره جدید(عصر رنسانس) ۵ - دوره معاصر.(مخصوص تاریخ اروپا) ث) ۱ - ایران دوران باستان ۲- ایران دوران اسلامی(مخصوص تاریخ ایران) ج) ۱- دوره‌ی افسانه‌ای یا اساطیر(پیشدادیان تا پادشاهی کیخسرو) ۲) دوره‌ی حماسی(از کیخسرو تا اواخر کیانیان) ۳) دوره‌ی تاریخی(اشکانی و ساسانی)</p>
<p>۴۵</p>	<p>کرونولوژی چیست؟ علمی که نظم و ترتیب رویدادها را معین می کند کرونولوژی گفته میشود</p>
<p>۴۶</p>	<p>خط زمان چه کمکی به نظم و ترتیب رویدادهای تاریخی می کند؟ خط زمان ابزار مناسبی است که بوسیله آن، می توان رویدادهای یک دوره یا دوران های مختلف تاریخی را به ترتیب زمان وقوع آنها بر روی نمودار نشان داد</p>
<p>۴۷</p>	<p>توصیف و تحلیل رویدادهای تاریخی براساس زمان وقوع چه می نامند؟ کرونولوژی</p>
<p>۴۸</p>	<p>چرا مکان رکن مهمی در مطالعه تاریخ است؟ زیرا همه وقایع و تحولات تاریخی در بستر مکان و محیط رخ می دهند ، عوامل جغرافیایی تأثیر مهمی بر زندگی مردم نواحی مختلف دارد</p>
<p>۴۹</p>	<p>در جغرافیای تاریخی چه مواردی مطالعه می شود؟ جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین های مختلف در گذشته می پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مانند شکل گیری تمدن ها، مهاجرت ها، پیروزی ها و شکست ها، برپایی سکونتگاه ها و شهرها و ایجاد و گسترش آنها و ... مطالعه می کند</p>
<p>۵۰</p>	<p>چرا مورخان و محققان در طول تاریخ برای بررسی رویدادهای تاریخی ، به عوامل جغرافیایی توجه می کردند؟ زیرا در طول تاریخ، عوامل جغرافیایی مانند آب، خاک، پستی ها و بلندی ها، آب و هوا، موقعیت سرزمینی و ارتباطی و دسترسی به دریاها و آبهای آزاد، تأثیر مهمی بر زندگی مردمان نواحی مختلف داشته است</p>
<p>۵۱</p>	<p>ابن خلدون تونسی در نگارش خود و در تاریخ چه نوع دیدگاهی داشت؟ ابن خلدون، اندیشمند مسلمان تونسی نیز که در قرن ۸ هـ. ق. می زیست، بخشی از مقدمه کتاب العبر خود را به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان اختصاص داده است.</p>
<p>۵۲</p>	<p>هردوت برای نگارش تاریخ خود به کجا ها مسافرت کرد؟ مصر - فینیقیه (لبنان)</p>
<p>۵۳</p>	<p>همه واقع و تحولات تاریخی در بستر و رخ می دهد؟ مکان و محیط</p>
<p>۵۴</p>	<p>جغرافیا چه تأثیری بر رویداد های تاریخی دارد؟ عوامل جغرافیایی مانند آب و خاک، پستی ها و بلندی ها، آب و هوا، موقعیت سرزمینی و ارتباطی و دسترسی به دریاها و آب های آزاد، تأثیر مهمی بر زندگی مردمان نواحی مختلف دارند.</p>
<p>۵۵</p>	<p>تمدن های باستان در کجا شکل گرفته اند و توسعه یافته اند؟ کنار رودها (آب)</p>
<p>۵۶</p>	<p>مهم ترین رودهایی که تمدن های باستان در آنجا شکل گرفته اند کجاها است؟ رودهای دجله و فرات، نیل، کارون و سند و جلگه های حاصلخیز پیرامون آنها که باعث شکل گیری و توسعه تمدن های بین النهرین، مصر، ایران و هند شد.</p>
<p>۵۷</p>	<p>درباره‌ی تأثیر جغرافیا بر رویدادهای تاریخی شرحی بنویسید؟ مکان، یک رکن مهم دیگر در مطالعه تاریخ است؛ زیرا به طور کلی همه وقایع و تحولات تاریخی در بستر مکان و محیط رخ میدهند. عوامل جغرافیایی مانند آب و خاک، پستی‌ها و بلندی‌ها، آب و هوا و ... تأثیر مهمی بر زندگی مردمان نواحی مختلف دارند. نقش و تأثیر عوامل و پدیده‌های طبیعی و اقلیمی(آب و هوا) در وقوع رویدادها و تحولات تاریخی(علم جغرافیای تاریخی)، از دیرباز مورد توجه مورخان بوده است. برای مثال هردوت، به منظور نگارش کتاب تاریخش، به مصر، فینیقیه و ... مسافرت کرده و از نزدیک شرایط طبیعی و ... آن سرزمین ها را بررسی نموده است.</p>

جزوه سوالات متن دروس ۱ تا ۱۶ - تاریخ ۱ / تهیه کننده : احمد اسدی اقدم - دبیر تاریخ - مرند

<p>ابن خلدون، دانشمند تونس‌ی و مسلمان قرن ۵۸ ق.م، بخشی از مقدمه کتاب العبر خود را به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان اختصاص داده است. در چند دهه اخیر، ارتباط تاریخ و جغرافیا بیشتر از گذشته مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته و دانش جغرافیای تاریخی گسترش بیشتری یافته است</p>										
<p>۵۸ کاربرد جغرافیای تاریخی را بیان کنید؟ جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین های مختلف در گذشته می پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مانند شکل گیری تمدن ها، مهاجرت ها، پیروزی ها و شکست ها، برپایی سکونتگاهها و شهرها و ایجاد و گسترش راهها و مطالعه می کند</p>										
<p>۵۹ در مطالعه تاریخ، نقشه ها چه اهمیتی دارند؟ نقشه های تاریخی، انواع مختلفی از اطلاعات شامل قلمرو حکومت ها، مرزها، پایتخت ها، شهرها، بناهای مهم، محل دقیق رویدادها به خصوص جنگ ها، شبکه راهها، مسیرهای مهاجرت و لشکرکشی ها و تقسیمات اداری و مالیاتی را نمایش می دهند.</p>										
<p>۶۰ نقشه های تاریخی چه اطلاعاتی به ما می دهند؟ نقشه های تاریخی، انواع مختلفی از اطلاعات شامل قلمرو حکومتها، مرزها، پایتختها، شهرها، بناهای مهم، محل دقیق رویدادها به خصوص جنگها، شبکه راهها، مسیرهای مهاجرت و لشکرکشی ها و تقسیمات اداری و مالیاتی را نمایش میدهند</p>										
<p>۶۱ امروزه از نقشه های تاریخی چه استفاده ای می شود؟ برای ارائه اطلاعات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و دیگر جلوه های حیات اجتماعی انسان در گذشته استفاده می شود</p>										
<p>۶۲ گزینه ی صحیح را از جدول سمت چپ انتخاب نموده و در جلوی هر سوال بنویسید</p> <table border="1"> <tr> <td data-bbox="92 869 491 958">الف) اشکانیان</td> <td data-bbox="491 869 1503 958">۱- گاه شماری خورشیدی دقیق و منظمی داشتند مصریان</td> </tr> <tr> <td data-bbox="92 958 491 1048">ب) مصریان</td> <td data-bbox="491 958 1503 1048">۲- در دوره ی حکومت آنان گاه شماری های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود اشکانیان</td> </tr> <tr> <td data-bbox="92 1048 491 1093">پ) اسلامی</td> <td data-bbox="491 1048 1503 1093">۳- گاه شماری هجری قمری در این کشورها بیشتر رایج است. -اسلامی</td> </tr> <tr> <td data-bbox="92 1093 491 1137">ت) ساسانیان</td> <td data-bbox="491 1093 1503 1137">۴- در دوره ی حکومت آنان گاه شماری اوستایی در ایران رایج بود. ساسانیان</td> </tr> <tr> <td data-bbox="92 1137 491 1189">ث) اروپایی</td> <td data-bbox="491 1137 1503 1189"></td> </tr> </table>	الف) اشکانیان	۱- گاه شماری خورشیدی دقیق و منظمی داشتند مصریان	ب) مصریان	۲- در دوره ی حکومت آنان گاه شماری های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود اشکانیان	پ) اسلامی	۳- گاه شماری هجری قمری در این کشورها بیشتر رایج است. -اسلامی	ت) ساسانیان	۴- در دوره ی حکومت آنان گاه شماری اوستایی در ایران رایج بود. ساسانیان	ث) اروپایی	
الف) اشکانیان	۱- گاه شماری خورشیدی دقیق و منظمی داشتند مصریان									
ب) مصریان	۲- در دوره ی حکومت آنان گاه شماری های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود اشکانیان									
پ) اسلامی	۳- گاه شماری هجری قمری در این کشورها بیشتر رایج است. -اسلامی									
ت) ساسانیان	۴- در دوره ی حکومت آنان گاه شماری اوستایی در ایران رایج بود. ساسانیان									
ث) اروپایی										
<p>موفق و سربلند باشید / احمد اسدی اقدم</p>										